

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету / навчально-наукового інституту)

Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи
Інна ПРОКОП
«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
практики

ВИРОБНИЧА (ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА) ПРАКТИКА

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма **«Логопедія»**

(назва програми)

Спеціальність **016 Спеціальна освіта**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет **педагогіки, психології та соціальної роботи**

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньою програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної практики “Виробнича (професійно-орієнтована) практика” складена відповідно до освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробники: Танявська Ярина Андріївна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
Перепелюк Інна Романівна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Викладачі: Танявська Ярина Андріївна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
Олійник Марія Іванівна, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, доктор педагогічних наук, професор
Перепелюк Інна Романівна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
Коропатова Оксана Миколаївна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
Марєєва Тетяна Вікторівна, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
Сичова Мирослава Іванівна, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент
Костик Любов Богданівна, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат філологічних наук, доцент
Палагнюк Ольга Василівна, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент
Верега Христина Іванівна, асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти, кандидат педагогічних наук

Погоджено з гарантом ОП

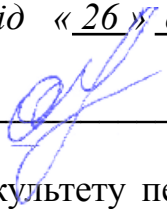

Інна ПЕРЕПЕЛЮК

(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Марія ОЛІЙНИК

(підпис)

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради

Тетяна КОЛТУНОВИЧ

1. Вступ

«Виробнича (професійно-орієнтована) практика» є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Логопедія» спрямована на практичну підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена на підставі [«Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»](#); затвердженого наказом МОН України від 08.04.1993 р. № 93, [«Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»](#), затвердженого Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протоколом № 1 від 27.01.2025 р.) та уведеною в дію наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 27.01.2025 р. № 25; освітньо-професійної програми «Логопедія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 15 від 04.11.2024 р.) та введеної в дію наказом №389 від 5.11.2024 р.

Практична підготовка студентів організовується у закладах освіти (дошкільної, загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання) та інклюзивно-ресурсних центрах, які мають відповідну матеріально-технічну базу та висококваліфікованих фахівців, які забезпечують керівництво і супровід студентів. Студенти практику проходять: відповідно до [Договору з управління освіти Чернівецької міської ради](#) (Договір № 30/2024 від 31.01.2024 р.), [Договору із Департаментом освіти та науки ЧОДА \(ОВА\)](#) (Договір №123/2024 від 18.12.2024 р., [Договору із управлінням Державної служби якості освіти у ЧО](#) (Договір №124/2024 від 18.12.2024 р.) і укладених [Договорів із закладами освіти; в ІРЦ 1, 2, 3, 4](#) Чернівецької міської ради; в закладах освіти за кордоном на основі укладених [міжнародних Угод](#); за місцем роботи в освітніх закладах які відповідають спеціальності та завданням практики (п. 6.6 [Положенням «Про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»](#), 2025 р.).

Проходження виробничої практики студентами в інклюзивно-ресурсному центрі (ІРЦ) є важливим етапом професійної підготовки майбутніх фахівців. Під час практики студенти ознайомлюються зі специфікою роботи вчителя-логопеда та інших фахівців в умовах інклюзивної освіти, особливостями діагностики та корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП). Вони набувають навичок проведення обстеження мовленнєвого розвитку, складання індивідуальних програм розвитку (ІПР), розробки та реалізації корекційних занять з урахуванням індивідуальних особливостей дітей. Студенти вчаться взаємодіяти з педагогами, психологами, батьками, розробляти рекомендації та створювати сприятливе середовище для мовленнєвого розвитку дітей. Така практика сприяє закріпленню теоретичних знань, розвитку професійних компетенцій і формуванню готовності до роботи в умовах сучасної системи інклюзивної освіти.

2. Мета, завдання практики, компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі практики

Мета «Виробничої (професійно-орієнтованої) практики»: сформувати професійні компетенції студентів у проведенні логопедичної роботи в умовах інклюзивної освіти через практичне опанування методик діагностики, корекції та супроводу дітей із особливими освітніми потребами (ООП), забезпечуючи індивідуальний підхід та міждисциплінарну взаємодію з фахівцями ІРЦ.

Завдання практики:

- оволодівати навичками проведення комплексної діагностики мовленнєвого розвитку дітей із ООП, використовуючи сучасні методики та інструменти для оцінки звуковимови, фонематичного слуху, лексико-граматичної сторони мовлення та зв'язного мовлення;
- формувати вміння заповнювати логопедичну документацію, включаючи логопедичні карти, протоколи діагностики та індивідуальні програми розвитку (ІПР);
- ознайомити студентів зі специфікою діяльності ІРЦ, міждисциплінарним підходом у роботі з дітьми та методами організації корекційно-розвивальної діяльності в інклюзивному середовищі;
- формувати знання про нормативно-правову базу, що регламентує роботу ІРЦ, та про алгоритм взаємодії з педагогами, психологами та батьками;
- розвивати навички планування й проведення корекційно-логопедичних занять, адаптованих до індивідуальних потреб дітей із різними порушеннями мовленнєвого розвитку;
- формувати здатність використовувати інтерактивні, ігрові та мультимедійні методи для стимулювання мовленнєвої активності дітей із ООП;
- оволодівати вміннями організації роботи в команді фахівців ІРЦ, зокрема участі у розробці комплексних програм супроводу дітей із ООП;
- розвивати здатність ефективно комунікувати з батьками, надаючи їм рекомендації щодо мовленнєвого розвитку дитини та підтримки корекційної роботи вдома;
- формувати рефлексивні навички аналізу власної діяльності, оцінки ефективності корекційних заходів і внесення коректив до планів роботи;
- оволодівати вміннями підготовки звітної документації, узагальнення досвіду практичної діяльності та формулювання висновків щодо вдосконалення роботи логопеда в ІРЦ.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі практики згідно з ОПП “Логопедія”

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб із особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб з особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-17. Здатність до проектування індивідуальних траєкторій розвитку, соціальної адаптації та інтеграції осіб з порушеннями мовлення, відповідно до результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики.

СК-18. Здатність доцільно добирати та застосовувати логопедичні технології для корекції мовленнєвого розвитку осіб з різними нозологіями з урахуванням соціально-педагогічного контексту.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 4. Аргументувати, планувати та надавати послуги раннього втручання відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН 13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 18. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності

РН 19. Визначати відповідні методи і стратегії роботи на основі результатів психолого-педагогічної та логопедичної діагностики, враховувати індивідуальні особливості, потреби та потенціал розвитку кожної особи

РН 20. Добирає та застосовує методики психолого-педагогічного і логопедичного обстеження осіб з порушенням мовлення, визначити стан сформованості мовлення у різні вікові періоди; рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та формувати психолого-педагогічний та логопедичний висновок.

3. Інформаційний обсяг практики

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Тривалість проходження практики	Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин		
Денна	4	8	8	240	4 тижні	екзамен
Заочна	4	8	8	240	1 тиждень	екзамен

3.2. Зміст педагогічної практики

Зміст практики	К-сть годин		
	практ.	організ. год.	сам. роб.
1. Підготовчий етап			
1. Проведення інструктажу з охорони праці, правами та обов'язками студента-практиканта, правилами поведінки у закладі освіти. 2. Ознайомлення з: - наказом про проходження практики студентів; - робочою програмою педагогічної практики; - вимогами до ведення обов'язкової та додаткової документації; - проходження медогляду для допуску в заклад освіти (1 раз в рік). 3. Розкриття особливостей проходження практики: - місце проходження практики (ІРЦ); - підпорядкування студента до спеціаліста: вчитель-логопед;	-	2	2

Зміст практики	К-сть годин		
	практ.	організ. год.	сам. роб.
- графік робочого часу проходження практики в закладі освіти: відповідно до наказу практики, перша половина дня, з 9:00 до 13:00. 4. Підготовка документів для практики (щоденник практики, календарний графік, робочий зошит).			
2. Знайомство із закладом освіти			
1. Вступна зустріч з адміністрацією ІРЦ та вчителем-логопедом. 2. Огляд умов закладу: знайомство із групами, логопедичним кабінетом та матеріальною базою. 3. Ознайомлення з розкладом роботи, специфікою функціонування закладу та роботи вчителя-логопеда.	6	-	2
3. Ознайомчий етап роботи вчителя-логопеда			
1. Ознайомлення зі специфікою роботи ІРЦ: - вивчення структури діяльності центру, його завдань, функцій та взаємодії з іншими закладами освіти; - знайомство з нормативно-правовими документами, які регламентують роботу ІРЦ. 2. Ознайомлення з документацією ІРЦ: - логопедичні карти, протоколи діагностики, індивідуальні програми розвитку (ІПР), звіти про роботу з дітьми; - алгоритм складання комплексного висновку про стан розвитку дитини.	12	-	20
4. Спостереження за роботою ІРЦ			
1. Роботи логопеда під час обстеження дітей: - використання діагностичних методик для оцінки стану мовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами (ООП); - проведення тестувань для визначення рівня розвитку звуковимови, фонематичного слуху, лексико-граматичних навичок та зв'язного мовлення. 2. Процес складання індивідуальних програм розвитку (ІПР): - аналіз результатів обстежень; - визначення цілей і завдань корекційної роботи; - планування індивідуальних та групових занять відповідно до потреб дітей.	30		15

Зміст практики	К-сть годин		
	практ.	організ. год.	сам. роб.
3. Проведення корекційно-розвивальних занять: - використання інтерактивних методик, ігрових технологій та наочних матеріалів для корекції мовлення; - залучення дітей до виконання вправ для стимуляції мовленнєвого розвитку. 4. Взаємодію з іншими фахівцями ІРЦ: - роботу в мультидисциплінарній команді (логопед, психолог, дефектолог, соціальний педагог); - узгодження спільної діяльності для комплексного підходу до корекції. 4. Комунікацію з батьками: - надання консультацій щодо мовленнєвого розвитку їхніх дітей; - рекомендації щодо підтримки корекційної роботи вдома.			
5. Діагностичний етап			
1. Дослідження мовленнєвого розвитку дітей з ООП: - проведення первинної діагностики дітей із затримкою мовленнєвого розвитку, загальним недорозвиненням мовлення (ЗНМ), дислалією, дизартрією чи іншими порушеннями. - використання сучасних діагностичних методик для оцінки звуковимови, фонематичного сприймання, лексико-граматичної сторони мовлення та зв'язного мовлення. - аналіз отриманих результатів та складання протоколів діагностики. 2. Участь у складанні ІПР: - формулювання рекомендацій для корекційно-розвивальної роботи. - визначення цілей, завдань і заходів для роботи з дітьми.	36	-	20
6. Корекційно-розвивальний етап			
1. Розробка та проведення занять: - розробка індивідуальних і групових занять для корекції мовленнєвих порушень; - використання сучасних методик, зокрема інтерактивних, ігрових, мультимедійних технологій;	24	-	27

Зміст практики	К-сть годин		
	практ.	організ. год.	сам. роб.
- адаптація завдань до індивідуальних потреб дітей із різними типами порушень. 2. Робота з дітьми з ООП: - розвиток мовленнєвої активності, артикуляційної моторики, лексико-граматичної сторони мовлення; - формування комунікативних навичок у дітей із порушеннями мовлення.			
7. Комунікативно-методичний етап			
1. Співпраця з фахівцями ІРЦ: - участь у комплексному обстеженні дітей разом із фахівцями (психологами, дефектологами, соціальними педагогами); - вивчення методів узгодження роботи з іншими фахівцями для досягнення спільних цілей. 2. Взаємодія з батьками: - проведення консультацій для батьків щодо результатів діагностики; - надання рекомендацій для підтримки мовленнєвого розвитку вдома. 3. Розробка методичних матеріалів: - підготовка наочних і дидактичних матеріалів для занять.; - розробка пам'яток для батьків і педагогів.	12	-	20
8. Рефлексивно-аналітичний етап			
1. Аналіз роботи: - оцінка ефективності проведених занять, аналіз труднощів і досягнень; - узагальнення отриманого досвіду роботи з дітьми з ООП. 2. Підготовка підсумкових матеріалів: - заповнення звітної документації (щоденник практики, протоколи діагностики, конспекти занять); - написання підсумкового звіту з висновками та пропозиціями щодо вдосконалення роботи.	-	-	10
9. Заключний етап			
1. Захист результатів практики. Презентація отриманого досвіду та висновків перед комісією. Оцінювання рівня засвоєння практичних навичок.	-	2	-

3.3. Звітні матеріали¹

Основна документація²

1. Титульна сторінка ([зразок](#)).
2. Щоденник педагогічної практики ([зразок](#))
3. Характеристики на студента-практиканта від закладу освіти ([зразок](#))
4. Розгорнутий звіт про проходження практики³ ([зразок](#))
5. *Довідка з місця роботи, копія трудової книжки, характеристика від директора на працівника, презентація власної практичної роботи в закладі освіти (відео чи презентація) – для студентів, які працевлаштовані по спеціальності і практика відповідає займаній посаді⁴.

Додаткова документація⁵

1. Робочий зошит педагогічної практики ([зразок](#)).
2. Спостереження та аналіз діагностичних, корекційно-розвиткових та інших занять, проведених вчителем-логопедом і студентами-практикантами в закладі освіти (не менше 6-ьох кожного: 3 в садочку, 3 у школі)
3. Конспекти логопедичних занять з подальшим проведення (мінімум 3).
4. Діагностика дітей (мовленнєва картка) та звіт із результатів діагностики мовленнєвого розвитку і рекомендації щодо корекції (4: 2 в садочку, 2 у школі).
5. Узагальнення результатів діагностики, визначення типу та ступеня мовленнєвих порушень. Висновки та пропозиції щодо корекційної роботи.
6. Розроблена ІПР (загальні дані та розділ “Мовлення”) для дітей з ООП (мінімум на 3 дітей), (див. Дод. К).

¹ Оформляється у вигляді папки де містяться різні структурні частини

² Основна звітна документація з практики зберігається на кафедрі.

³ Загальний обсяг звіту від 4 сторінок.

⁴ Студенти які працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності 016 "Спеціальна освіта", ОПП "Логопедія" (посада: вчитель-логопед а закладі освіти, логопед-консультант в ІРЦ), за якою вони здобувають вищу освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи. Додатково для об'єктивної оцінки практики рекомендується і конспекти заняття (Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 2025 р.)

⁵ Додаткова звітна документація є обов'язковою для представлення та перевірки до захисту педагогічної практики керівнику практики. Не є обов'язковою для зберігання даних матеріалів на кафедрі. Зберігання додатковою документації можливе за бажанням студента або керівника практики.

7. Розроблений наочний посібник, логопедичні ігри, картки, таблиці для занять, мультимедійні завдання чи інтерактивні вправи.

8. Консультаційні матеріали щодо організації мовленнєвої роботи поза заняттями.

9. Рекомендації для батьків: “Пам’ятки для підтримки мовленнєвого розвитку вдома”.

10. Рекомендації для педагогів: “Поради щодо адаптації навчальних матеріалів і завдань для дітей із ООП”, “Створення сприятливого мовленнєвого середовища”

3.4. Електронне навчання

Документи з практики та їх зразки розміщення в Moodle “Навчальні та виробничі практики студентів ОПП Логопедія”
<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5960>

4. Орієнтовані бази практики

«Виробничу (професійно-орієнтовану) практику» студенти проходять у інклюзивно-ресурсному центрі відповідно до укладених Договорів:

- Комунальна установа «[Чернівецький міський інклюзивно-ресурсний центр №1](#)» Чернівецької міської ради (58002, Україна, м. Чернівці, вул. Міцкевича, 5.);

- Комунальна установа «[Чернівецький міський інклюзивно-ресурсний центр №2](#)» Чернівецької міської ради (58025, Україна, м. Чернівці, вул. Карбулицького, 4);

- Комунальна установа «[Чернівецький міський інклюзивно-ресурсний центр №3](#)» Чернівецької міської ради (58025, Україна, м. Чернівці, вул. Горіхівська, 31);

- Комунальна установа «[Чернівецький міський інклюзивно-ресурсний центр №4](#)» Чернівецької міської ради (58029, Україна, м. Чернівці, вул. Небесної Сотні, 28).

5. Права та обов'язки (відповідно до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, 2025 р.)

5.1. Керівника практики від кафедри:

- до початку практики видати кожному практиканту індивідуальне завдання;

- представити студентів-практикантів керівнику бази практики, який закріплює практикантів за керівниками від бази практики.

- за 10 днів до початку практики, відповідно до розподілу студентів, на кожен базу практики сформувати Паспорт бази практики.

- своєчасно отримати від керівника бази практики витяги з наказу про прийняття здобувачів вищої освіти на практику і призначення керівників від бази практики;

- під час проведення практики постійно контролювати забезпечення

належних умов праці і побуту практикантів та дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства;

- контролювати виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, ведення щоденника практики студентами бази практики;
- надавати практикантам методичну допомогу у вирішенні завдань, визначених програмою практики;
- своєчасно подавати завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення.

5.2. Керівника практики від бази практики:

- забезпечити необхідні умови для виконання студентом програми практики та, за необхідності, внесення коректив щодо підвищення ефективності проведення практики;
- провести інструктивну (у перший день практики) нараду зі студентом-практикантом. У разі потреби навчити студента-практиканта безпечних методів праці;
- забезпечити облік виходів на роботу студента-практиканта. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад освіти;
- своєчасно попереджувати нещасні випадки, порушення, які можуть трапитися зі студентом під час проходження практики, а у їх випадку, розслідувати комісією бази практики разом із завідувачем кафедри та відповідальним на кафедрі за практику.
- після закінчення практики надати студенту-практиканту характеристику за підписом керівника бази практики.

5.3. Практикантів:

- до початку практики одержати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконати програму практики та індивідуальні завдання керівників практики від кафедри та бази практики;
- вивчити і дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики, правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та відповідно до законодавства;
- своєчасно подати керівнику практики від кафедри звітну документацію, що вимагається програмою практики, й захистити звіти про проходження практики.

6. Строки оформлення звітної документації здобувачами вищої освіти та підведення підсумків практики

6.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Звіт про проходження практики оформляється за вимогами, які містяться у робочій програмі практики.

6.2. Підсумковий контроль здійснюється комісією, яку призначає завідувач кафедри. До складу комісії входять відповідальні особи від структурного підрозділу (факультету, інституту), керівники практики від

кафедри, керівники практики від баз практики (за можливістю), викладачі кафедри, які викладали студентам дисципліни професійної підготовки.

Комісія може заслуховувати звіт про проходження практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження, або на кафедрі протягом перших п'яти днів після її завершення, або перших десяти днів семестру, який починається після практики, яка за графіком практик організовувалася в літній період. Результати підсумкового контролю заносяться у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача вищої освіти.

6.3. Звітна документація з практики зберігається на кафедрі протягом трьох календарних років.

6.4. Практикант, який не виконав програму практики, може пройти практику повторно в позанавчальний час, крім тих випадків, коли практика проходила в останній семестр перед атестацією. У разі, якщо специфіка практики не дає можливості повторного проходження, такий студент відраховується з університету.

6.5. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів (інститутів), (педагогічних радах коледжу).

6.6. Студентам, які навчаються без відриву від виробництва та працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності, за якою вони здобувають освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть методистам заочної форми навчання наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи.

Практичну діяльність такого студента оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю, яка використовується в університеті, а методист заочної форми навчання вносить оцінку у відомість обліку успішності та залікову книжку студента.

7. Критерії оцінювання

7.1. Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі проходження практики

Для ефективного контролю проходження практики студентів використовуються різні види та форми оцінювання, спрямовані на перевірку рівня засвоєння знань, розвитку практичних навичок і професійної компетентності.

Види контролю

- *попередній контроль*: проводиться перед початком практики для перевірки готовності студентів до виконання завдань. Оцінюється рівень теоретичної підготовки, знання основних методик, принципів та форм роботи логопеда.

- *поточний контроль*: здійснюється протягом усього періоду проходження практики. Спрямований на моніторинг виконання студентами щоденних завдань, якості підготовки та проведення занять, ведення документації.

- **проміжний контроль:** виконується на етапі завершення певних частин практики. Перевіряється виконання ключових завдань, наприклад, складання планів занять, проведення фрагментів занять та аналіз роботи.
- **підсумковий контроль:** проводиться після завершення практики. Оцінюються результати роботи студента, рівень розвитку професійних умінь, якість ведення документації, а також оформлення та захист звіту.

Форми контролю

- **усні форми контролю:** індивідуальні консультації з керівником практики; обговорення проведених занять, спостережень та підходів до роботи з дітьми; захист звіту перед комісією.
- **письмові форми контролю:** ведення щоденника практики (опис спостережень, аналіз занять, саморефлексія); підготовка звіту про проходження практики, який включає аналіз завдань, методик та висновки.
- **практичні форми контролю:** спостереження за діяльністю студента під час підготовки та проведення фрагментів занять; аналіз якості виконання завдань і використання методичних матеріалів.
- **рефлексивні форми контролю:** самоаналіз діяльності студента (оцінка успіхів, труднощів, підходів до роботи); групове обговорення досвіду з іншими студентами та керівником.
- **підсумковий захист:** презентація результатів практики, проведених занять, використаних методик та висновків; оцінка творчого підходу, глибини аналізу, відповідності завдань меті практики.

Методи контролю

- **спостереження:** пряме спостереження за роботою студентів під час практики (взаємодія з дітьми, підготовка до занять, їх проведення); оцінювання професійної поведінки, застосування методик та підходів у корекційно-логопедичній роботі; нагляд за процесом виконання завдань, роботою в групі чи індивідуально.
- **усний контроль:** проведення консультацій з керівником практики; обговорення труднощів, з якими стикаються студенти, та пошук шляхів їх вирішення; захист теоретичних знань під час підготовчих і підсумкових зустрічей; дискусії про спостереження та аналіз роботи з дітьми.
- **аналіз документації:** перевірка щоденника практики, у якому студенти ведуть записи про виконані завдання, проведені заняття та спостереження; аналіз розроблених планів занять, конспектів, дидактичних матеріалів; оцінка звіту про проходження практики.
- **оцінювання практичної діяльності:** перевірка якості підготовки та проведення занять, ігор, вправ; аналіз роботи студента під час взаємодії з дітьми, педагогами та батьками.
- **метод рефлексії:** залучення студентів до самоаналізу своєї діяльності; обговорення сильних сторін і труднощів, які виникли під час практики; аналіз власних помилок і пошук шляхів їх виправлення.
- **групова дискусія:** організація обговорень серед студентів щодо їхнього досвіду проходження практики; аналіз кращих підходів, які використовували однокласники; спільний пошук рішень у разі виникнення складних ситуацій.

- *метод презентації*: захист результатів практики перед комісією або керівником (презентація проведених занять, використаних матеріалів і підходів; аргументований аналіз досягнень і труднощів).

- *анкетування та опитування*: проведення опитувань серед педагогів, які взаємодіяли зі студентами, для отримання відгуків про їхню роботу; анкетування студентів щодо якості організації практики, її корисності та ефективності.

- *захист підсумкового звіту*: студенти представляють звіт; висновки про отриманий досвід та напрямки для подальшого розвитку; оцінювання творчого підходу, аргументації та відповідності звіту поставленим завданням.

7.2. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Педагогічна практика оцінюється за 100-бальною шкалою загальноприйнятою національною та ЄКТС шкалою в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Бал, отриманий на заліку, сума балів, отриманих здобувачем освіти за різні види виконаної роботи у межах курсу, модульні письмові роботи складають підсумкову семестрову оцінку.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90–100)	Відмінно
	B (80–89)	Дуже добре
	C (70–79)	Добре
	D (60–69)	Задовільно
	E (50–59)	Достатньо
Не зараховано	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «задовільно» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «не задовільно» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «не задовільно» з обов’язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

7.3. Розподіл балів за підсумками проходження практики⁶

Зміст роботи, виконаної студентом під час проходження практики	К-сть балів
- оформлення основної документації з практики	20 б
- відвідування та результативність (ефективність) проходження практики студентом-магістрантом	20 б
- оволодіння навичками корекційно-логопедичної роботи	10 б.
- ведення робочого зошита з практики	10 б.
- розробка та оформлення матеріалів і практичних напрацювань (наочність, конспекти, ігри, рекомендації та ін.)	20 б
- фото/відео та конспекти аналізу проведеної роботи під час проходження практики, спостереження та ін.	10 б.
- захист педагогічної практики	10 б.
- <i>неформальна/інформальна освіта</i> Керівник практики враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають практиці студента та отримані на освітніх платформах “Prometheus”, “EdEra”, “Всеосвіта”, ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).	*20 б
- Студентам, які навчаються без відриву від виробництва та працюють в освітніх закладах за спеціальністю, що відповідає спеціальності, за якою вони здобувають освіту, вважати практику зарахованою, якщо вони подадуть наступні документи: копія трудової книжки, довідка та характеристика з місця роботи.	*100 б

⁶ Керівник практики від кафедри може запропонувати додаткові завдання або взаємозамінні

<i>Практичну діяльність такого студента оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю, яка використовується в університеті⁷.</i>	
Максимальна кількість балів	100 балів

7.4. Критерії оцінювання змісту роботи виконаним студентом під час практики

Кількість балів		Рівень засвоєння	Роз'яснення
із 20 балів	із 10 балів		
17-20 балів	9-10 балів	високий	передбачає високий рівень знань і навичок: студент чітко розкриває питання практики да володіє практичними навичками, наявна зразкова документація
13-16 балів	7-8 балів	достатній	передбачає досить високий рівень знань і навичок: практична підготовка логічна, містить деякі неточності при формулюванні узагальнень та оформленні документів практики, яле не впливають на позитивну оцінку.
9-12 балів	5-6 балів	вище середнього	передбачає наявність знань лише основних аспектів проходження практики, студент відповідає по суті на питання і в загальній формі розбирається в матеріалі, але відповідь неповна і містить неточності, виникають труднощі при наведенні прикладів.
5-8 бали	3-4 бали	середній	передбачає тільки загальну інформацію щодо проходження практики; документація практики оформлена не достатньо високого рівня, порушується послідовність викладення інформації, виникають труднощі при наведенні прикладів.
1-4 бали	1-2 бали	низький	студент часто пропускав практику, на низькому рівні володіння практичними навичками, документація оформлена з помилками та недостатньо.

7.5. Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

⁷ П. 6.6. [Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича](#), 2025

Наприклад, студент пройшов 5-тижневий курс «Візуалізація даних» на платфо «Prometheus» (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+DV101+2016_T3) та отримав відповідний сертифікат, за що може отримати 12 балів з теми 6 «Зібрання, обробка та аналіз результатів досліджень» (модуль 2).

Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну практичну роботу за профілем практики, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою, студент може отримати до 20 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

8. Методичні рекомендації

Проходження практики студентів може бути з використанням різних платформ та технологій та коригується індивідуально керівниками від кафедри.

Перелік сайтів:

<https://mon.gov.ua/ua> - Міністерство освіти і науки України;

<https://osvita.cv.ua/> - Управління освіти Чернівецької міської ради;

Офіційні сайти ЗДО <http://preschool.cv.ua/bazy-praktyky/>, Facebook або Instagram сторінки ЗДО;

Відео записи на на YouTube каналах;

Прелік сайтів:

- <http://vihovateli.com.ua/>
- <https://sites.google.com/site/sajtdlapedagogivdnz/home/storinka-vihovatela-dnz>
- www.pedrada.com.ua
- <https://anelok.in.ua/>
- <http://metodportal.net/>
- <http://ostriv.in.ua/>
- <https://www.metodikinz.ru/?reload>
- <http://cabivosp.blogspot.com/>
- <http://ped-kopilka.com.ua/>
- <http://abetka.ukrlife.org/>
- https://dity.te.ua/osvita_mult
- <https://volodumirivna.at.ua/>
- <http://www.osvita.org.ua/>

1. Консультації студентів-практикантів керівниками від кафедри відбувається у визначений час з попередньою домовленістю, та може бути проведене: у режимі конференцій платформ Meet (<https://meet.google.com/>) або будь яка інша.

2. Для активного спілкування та термінового обміну повідомленнями можна використовувати Viber чи Telegram канали де створена група.

3. Для передачі будь яких видів завдань може бути створена для кожного студента індивідуально папка в хмарному середовищі Google Диск — сховище даних, яке належить компанії Google Inc., що дозволяє користувачам зберігати свої дані на серверах у хмарі і ділитися ними з іншими користувачами

в Інтернеті. Google Drive включає Google Документи, Таблиці та Презентації, офісний пакет, який дозволяє спільно редагувати документи, електронні таблиці, презентації, малюнки, форми, і багато іншого.

4. Для перевірки виконаних завдань практики може використовувати пошти.

9. Рекомендована література

1. Базима Н. В., Качуровська О. Б., Коломієць Ю. В., Мартиненко І. В. *Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі* / за ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет. К. : ДІА, 2019. 148 с.

2. Брембати Ф., Донини Р. *Специфічні розлади розвитку дитини та процес навчання*. Видавництво: Видавнича група Кенгуру. 2019. 160 с.

3. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. *Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: діагностичний комплекс* : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2020. (комплект)

4. Іщенко О., Кошарська Л. *Крокуй упевнено. Книга взаємозв'язку між учителем-логопедом та вихователями. Практичний матеріал для корекційної години вихователя. Старший дошкільний вік*. Видавництво: Мандрівець. 2023. 80 с.

5. Калмикова Л. О. *Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного й молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри*. К. : Видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с. 4.

6. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. *Інклюзивна освіта: від основ до практики* : моногр. Київ : ТОВ «Атопол», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

7. Король А. В. *Мовленнєва картка з картинками* : Дидактичний матеріал із логопедичного обстеження мовленнєвого розвитку дитини. Видавництво: Мандрівець. 2023. 32с.

8. Кравцова І., Стахова Л. *Програма “Корекційно-розвиткова робота з дітьми із загальним та фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення”*. Видавництво: Мандрівець. 2023. 80 с.

9. *Логопедичні технології* : навч.- методичний посібник / Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Ін-т розвитку дитини ; уклад. Л. Д. Бегас. Умань : Алмі, 2014. 124 с. 5.

10. *Логопедія* : підр. / За ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово». 2015. 672 с. 6.

11. Максименко Д. *Як правильно вчити дитину розмовляти*. Видавництво: Центр навчальної літератури. 2020 р.

12. Малярчук А.Я. *Виправлення вад мовлення. Шиплячі звуки Щ, Ч, Ш, Ж*. Видавництво: Літера ЛТД. 2020.

13. Малярчук А.Я. *Виправлення вад мовлення. Звуки К, Г, Г, Х*. Видавництво: Літера ЛТД. 2020.

14. Малярчук А.Я. *Виправлення вад мовлення. Звуки Л, Л'*. Видавництво: Літера. 2016. 88 с.

15. Малярчук А.Я. *Виправлення вад мовлення. Звуки Р, Р'.* Видавництво: Літера. 219. 104 с.
16. Малярчук А.Я. *Виправлення вад мовлення. Свистячі звуки С, З, Ц, ДЗ: навчальний посібник.* Видавництво: Літера ЛТД. 2009. 104 с.
17. Малярчук А.Я. *Виправлення вад мовлення. Шиплячі звуки Щ, Ч, Ш, Ж.* Видавництво: Літера ЛТД. 2020.
18. Мартиненко І. В. *Комунікативний тренінг для дошкільників з порушеннями мовлення.* К. : Літера ЛТД, 2019. 120 с. (серія «Інклюзивне навчання»)
19. Мартиненко І. В. *Особливості комунікативної діяльності дітей старшого дошкільного віку із системними порушеннями мовлення : моногр.* К. : ДІА, 2016. 304 с.
20. Ольшевська Ж. Ю., Олтаржевська Л. В. *Організація корекційно-розвиткової роботи з дітьми із затримкою психічного розвитку в закладі дошкільної освіти. Старша група: 6-й рік життя.* Видавництво: Мандрівець. 2020. 136 с.
21. *Психолого-педагогічні засади технологій супроводу дітей з особливими освітніми потребами у процесі їх соціальної інтеграції : кол. моногр. / наук. ред. А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко.* Київ : Ніка-Центр, 2020. 113 с.
22. Рібцун Ю. В. *У країні Веселкових звуків. Альбом учителя-логопеда.* Ч. 1,2. Х. : Видавнича група «Основа», 2020.
23. Рібцун Ю. В. *Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб.* Львів : Світ, 2020. 268 с.
24. Рібцун Ю. В. *Я учуся розмовляти : навч.-метод. комплект : логопедичний альбом з розвитку мовлення дошкільників 3–6 років.* К.: Генеза, 2019. 160 с.
25. Рібцун Ю. *Дошкільнятко. Корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення.* Видавництво: Мандрівець. 2016.
26. Рібцун Ю. *Психолінгвістичні дидактичні технології діагностики і подолання мовленнєвих порушень у молодших школярів з тяжкими порушеннями мовлення : навч.-метод. посіб. / Е. Данілавичутє, Л. Трофименко, В. Ільяна, Ю. Рібцун, З. Мартинюк, Г. Грибань.* Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. С. 698-846. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730619>
27. Рібцун Ю. *Сходінками правильного мовлення: навчально-методичний посібник.* Видавництво: Мандрівець. 2017. 240 с.
28. Танявська Я.А. *Логопедична практика : навчально-методичний посібник для студентів першого (бакалавра) рівня вищої освіти ОПП «Логопедія».* Чернівці. 2025. 168 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/12280>
29. Федорович Л. *Постановка звуків у вимові дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.* Видавництво: Ліпс. 124 с.
30. Харченко І. Г. *Методика “Мандала” в корекційно-розвитковій роботі з дітьми та підлітками.* Видавництво: Мандрівець. 2020. 44 с.
31. Чередніченко Н. В., Клименко І. В., Тенцер Л. В. *Порушення письма у молодших школярів: діагностика та корекція.* К. : ДІА, 2016. 248 с.

32. Шеремет М. К., Стахова Л. Л., Кравцова І. В., Кравченко А. І. *Організація корекційно-розвивальної роботи в групах для дітей із порушеннями мовлення (орієнтовне планування та методичні рекомендації)*. Суми : СумДПУ, 2014. 186 с.

Інтернет ресурси

1. Academic Plagiarism. URL: <https://academicplagiarism.com/>
2. ELibUkr. Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
3. Академічна доброчесність. *Сайт кафедри педагогіки та психології дошкільної*
4. *освіти*. URL: <https://preschool.chnu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>
5. Академічна доброчесність. Сайт Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
6. Бібліотека МАУП <http://library.iapm.edu.ua/metod/2328.pdf>
7. Веб-сайт Міністерства освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>
8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslugy.html
9. Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL : <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
10. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
11. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
13. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
14. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
15. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
16. Бази проходження педагогічної практики студентів спеціальності 016 «Спеціальна освіта» ЧНУ ім. Ю. Федьковича. *Сайт кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти*. URL: <https://docs.google.com/document/d/1wiTLRdbFmTpPIQ03RJ34K58hslksxAnp/edit?usp=sharing&oid=108567089779427532856&rtpof=true&sd=true>
17. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
18. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>

19. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
20. Положення «Про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (2020 р.). URL: <https://drive.google.com/file/d/1iv-6y5zOgwEk3AJa98MvfvxwVjrmTLMi/view>
21. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=/ua/02infres>
22. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
23. Танявська Я.А. *Навчальні та виробничі практики студентів ОПП Логопедія* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5960>